

Πάτρα, 18/10/2024

Δραστηριότητα 1^η

«Η γνώση του νομοθετικού πλαισίου της εκπαίδευσης είναι αναγκαία για το σύνολο των εκπαιδευτικών και για τον επιπλέον λόγο ότι τους καθιστά αποδοτικότερους και ισχυρότερους ως επαγγελματίες και εργαζόμενους. Ωστόσο, δεν επαρκεί. Η περιοδολόγηση της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας, εκτός από τη γνώση του θεσμικού πλαισίου που προσφέρει, δε μπορεί να αποτελεί την αποκλειστική ή την κύρια ύλη της διοίκησης του εκπαιδευτικού συστήματος. Ο ρόλος της εκτελεστικής εξουσίας, των γραφειοκρατικών ομάδων, των άτυπων και τυπικών ομάδων, η έννοια της ιδεολογίας και της εξουσίας, τα συστήματα διοίκησης και μεθόδων οργάνωσης των εκπαιδευτικών συστημάτων κάτω από το πρίσμα των ιστορικών και κοινωνικών διαστάσεων και οι πολιτικές επιλογές πρέπει να εμπλουτίσουν την προβληματική μας» (Ανδρέου, 1998: 9).

Μελετήστε το απόσπασμα και προσπαθήστε να εντοπίσετε στοιχεία που χαρακτηρίζουν καθεμιά από τις παρακάτω τάσεις προσέγγισης στη διοικητική επιστήμη. Ποια από αυτές τονίζεται λιγότερο;

Βοηθητικά στοιχεία:

- **Δικαιική & Νομολογιακή Προσέγγιση:** Σκοπός της είναι η κατανόηση και η ερμηνεία των δομών και της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης, με βάση τα νομικά κείμενα και τους θεσμούς του δημοσίου δικαίου που συγκροτούν το νομικό περιβάλλον της
- **Διαχειριστιολογική Προσέγγιση:** Έχει ως σκοπό την αναζήτηση & την εφαρμογή αποτελεσματικών τεχνικών ορθολογικής οργάνωσης και λειτουργίας των οργανισμών.
- **Κοινωνιολογική Προσέγγιση:** Επιδιώκει την περιγραφή & την ερμηνεία του διοικητικού φαινομένου, το οποίο εξετάζει στην ολότητά του και σε όλες τις εκφάνσεις του. Έδωσε τη δυνατότητα στη Διοικητική Επιστήμη να κατακτήσει την αυτονομία της μέσα στον χώρο των κοινωνικών επιστημών και να ενοποιήσει το περιεχόμενό της, που αρχικά αποτελούσε ερευνητική συνεισφορά συγγενών χώρων.

Απάντηση: Στο απόσπασμα εντοπίζονται στοιχεία που αφορούν τις τρεις βασικές τάσεις προσέγγισης στη διοικητική επιστήμη, αν και η έμφαση ποικίλλει μεταξύ τους. Ακολουθεί η ανάλυση για καθεμιά από αυτές:

1. Δικαιϊκή και νομολογιακή προσέγγιση:

Αυτή η προσέγγιση εστιάζει στη γνώση του νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου που διέπει την εκπαίδευση. Το απόσπασμα τονίζει ότι η γνώση του θεσμικού πλαισίου είναι απαραίτητη για τους εκπαιδευτικούς, καθώς τους καθιστά πιο αποδοτικούς και ισχυρούς επαγγελματικά. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι η γνώση αυτή δεν αρκεί από μόνη της, κάτι που υπονοεί πως η δικαιοδική προσέγγιση, αν και σημαντική, δεν μπορεί να αποτελέσει την αποκλειστική βάση της διοίκησης.

2. Διαχειριστιολογική προσέγγιση:

Αυτή επικεντρώνεται στη διαχείριση και την οργάνωση των εκπαιδευτικών συστημάτων. Στο απόσπασμα γίνεται λόγος για τα "συστήματα διοίκησης και μεθόδων οργάνωσης των εκπαιδευτικών συστημάτων", υπογραμμίζοντας τη σημασία της αποτελεσματικής διαχείρισης κάτω από το πρίσμα κοινωνικών και ιστορικών παραμέτρων. Αυτό δείχνει πως η διαχειριστιολογική προσέγγιση λαμβάνεται υπόψη, αλλά όχι αποκλειστικά.

3. Κοινωνιολογική προσέγγιση:

Αυτή η προσέγγιση δίνει έμφαση στους κοινωνικούς, ιστορικούς και πολιτικούς παράγοντες που επηρεάζουν τη διοίκηση. Στο απόσπασμα δίνεται ιδιαίτερη έμφαση σε ζητήματα όπως ο ρόλος της εκτελεστικής εξουσίας, των ιδεολογιών, της εξουσίας και των πολιτικών επιλογών. Τα θέματα αυτά σχετίζονται άμεσα με την κοινωνιολογική διάσταση της διοίκησης, υποδεικνύοντας ότι αυτή η προσέγγιση τονίζεται αρκετά στο κείμενο.

Τάση που τονίζεται λιγότερο:

Η δικαιοδική και νομολογιακή προσέγγιση φαίνεται να τονίζεται λιγότερο στο απόσπασμα. Παρόλο που αναγνωρίζεται η σημασία της, το κείμενο υπογραμμίζει ότι η αποκλειστική εστίαση στη νομοθεσία δεν επαρκεί για τη διοίκηση του εκπαιδευτικού συστήματος. Αντίθετα, οι κοινωνιολογικές και διαχειριστιολογικές διαστάσεις εμπλουτίζουν τη διοικητική προσέγγιση, προτείνοντας μια πιο ολιστική θεώρηση.

Καρανικόλα: Ο Ανδρέου αναγνωρίζει ότι επικρατεί η δικαιοδική προσέγγιση. Είναι μια πραγματικότητα. Υπάρχει η νομοθεσία και προσπαθούμε να την εφαρμόσουμε κατά κόρον για να είμαστε ασφαλείς ως επαγγελματίες και ως εργαζόμενοι. Όμως αναγνωρίζει ότι υπάρχει αναγκαιότητα να προσεγγίσουμε το κομμάτι αυτό κοινωνιολογικά και αυτό φαίνεται στο σημείο Η περιοδολόγηση ... μέχρι τέλος. Τονίζει εκεί την ανάγκη να δούμε τη διοίκηση κοινωνιολογικά. Η διαχειριστιολογική προσέγγιση δεν τονίζεται έντονα. Ωστόσο δίνεται έμμεση έμφαση και σε αυτή τη μέθοδο για να έχουμε καλύτερη προσέγγιση της διοίκησης. Κυρίως όμως η κοινωνιολογική προσέγγιση που δίνει έμφαση στη δυναμική της ομάδας είναι αυτή που προσεγγίζει καλύτερα την έννοια της διοίκησης.

Δραστηριότητα 2^η

- Έχοντας ως αφετηρία το παρακάτω σχεδιάγραμμα, αναλογιστείτε και καταγράψτε τα συνθετικά μέρη ενός εκπαιδευτικού οργανισμού.

Απάντηση:

Τα συνθετικά μέρη ενός εκπαιδευτικού οργανισμού μπορούν να αναλυθούν βάσει των πέντε προαναφερθέντων στοιχείων, ως εξής:

1. Ανθρώπινος Παράγοντας:

Περιλαμβάνει όλους τους ανθρώπους που συμμετέχουν στον εκπαιδευτικό οργανισμό, όπως:

Εκπαιδευτικοί: Οι διδάσκοντες που παρέχουν τη γνώση και την καθοδήγηση.

Μαθητές/Φοιτητές: Οι εκπαιδευόμενοι που λαμβάνουν την εκπαίδευση.

Διοικητικό Προσωπικό: Άτομα που αναλαμβάνουν τη διαχείριση και τη λειτουργία του οργανισμού.

Γονείς/Κηδεμόνες: Συνεργαζόμενοι παράγοντες που εμπλέκονται στην υποστήριξη των μαθητών.

2. Ύπαρξη Κοινών Σκοπών:

Οι στόχοι του εκπαιδευτικού οργανισμού περιλαμβάνουν:

Παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων.

Ανάπτυξη κριτικής σκέψης και δημιουργικότητας.

Προαγωγή της κοινωνικοποίησης και της πολιτισμικής ανάπτυξης.

Ενίσχυση της επαγγελματικής και προσωπικής ανάπτυξης.

3. Οργανωτική Δομή:

Η δομή του οργανισμού περιλαμβάνει:

Ιεραρχία: Από τη διεύθυνση και τους συντονιστές έως τους διδάσκοντες και το προσωπικό υποστήριξης.

Τμήματα/Μονάδες: Διαχωρισμός σε τμήματα ανάλογα με βαθμίδες εκπαίδευσης ή ειδικότητες.

Ρόλοι και Ευθύνες: Σαφής κατανομή καθηκόντων και αρμοδιοτήτων.

4. Σύστημα Εξουσίας:

Η εξουσία ασκείται μέσω:

Διευθυντών/Συντονιστών: Που διαχειρίζονται την οργάνωση και την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών.

Σχολικών Συμβουλίων: Όπου λαμβάνονται σημαντικές αποφάσεις.

Εποπτικών Αρχών: Π.χ. Υπουργείο Παιδείας ή άλλοι αρμόδιοι φορείς που καθορίζουν τους κανόνες και τις πολιτικές.

5. Τρόπος Επικοινωνίας:

Η επικοινωνία στον εκπαιδευτικό οργανισμό περιλαμβάνει:

Εσωτερική Επικοινωνία: Μεταξύ διδασκόντων, διοίκησης και μαθητών (π.χ. συναντήσεις, ενημερώσεις).

Εξωτερική Επικοινωνία: Με γονείς, τοπική κοινωνία ή άλλους οργανισμούς (π.χ. εκδηλώσεις, ενημερωτικά δελτία).

Ψηφιακά Μέσα: Ηλεκτρονικά μηνύματα, πλατφόρμες μάθησης ή κοινωνικά δίκτυα για ενημέρωση και αλληλεπίδραση.

Αυτά τα συνθετικά μέρη αποτελούν το θεμέλιο για τη λειτουργία και την ανάπτυξη ενός εκπαιδευτικού οργανισμού, διασφαλίζοντας την επίτευξη των εκπαιδευτικών του σκοπών.

Δραστηριότητα 3

- Πώς θα ορίζατε τις βαθμίδες Εκπαίδευσης (Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο, Πανεπιστήμιο), μια μικρογραφία της Κοινωνίας ή ένα κοινωνικό Σύστημα;
- Αιτιολογήστε την απάντησή σας.

ChatGpt: Οι βαθμίδες της εκπαίδευσης μπορούν να θεωρηθούν τόσο μικρογραφία της κοινωνίας όσο και κοινωνικό σύστημα, ανάλογα με την οπτική που υιοθετούμε.

Ως μικρογραφία της κοινωνίας

- Η εκπαίδευση αντανakλά τις κοινωνικές δομές, τις αξίες, τις ανισότητες και τις σχέσεις εξουσίας της ευρύτερης κοινωνίας. Μέσα στο σχολείο:
- Αναπτύσσονται κοινωνικές σχέσεις που αντικατοπτρίζουν τη διαφορετικότητα, τις συγκρούσεις και τις ιεραρχίες της κοινωνίας.
- Καλλιεργούνται κοινωνικές δεξιότητες όπως η συνεργασία, η επικοινωνία, η ηγεσία και η υπευθυνότητα.
- Αναπαράγονται ή αμφισβητούνται κοινωνικά στερεότυπα, όπως οι έμφυλοι ρόλοι ή οι ταξικές διαφορές.

Ως κοινωνικό σύστημα

Ως κοινωνικό σύστημα. Απαρτίζονται από ένα πλήθος υποσυστημάτων, τα οποία διέπονται από μια δυναμική **αλληλεξάρτηση & αλληλεπίδραση**. Εφαρμόζουν έναν συγκεκριμένο βηματισμό για την ολοκλήρωση των στόχων τους:

- Αναλυτικό πρόγραμμα μαθημάτων,
- Κοινός τρόπος διοίκησης &
- Καλλιέργεια του χαρακτήρα των μαθητών.

Βασίζονται στα άτομα – μέλη τους (εκπαιδευτικούς, υποστηρικτικό προσωπικό).

Αποτελούν συστατικά στοιχεία μιας ορισμένης ιεράρχησης (Ιδιογραφική διάσταση).

Λειτουργούν βάση συγκεκριμένων νόμων–επιταγών.

Ανταμείβουν και επιβάλλουν κυρώσεις (Αξιολόγηση).

Το σχολείο ως κοινωνικό σύστημα διαμορφώνει κοινωνικές συμπεριφορές (νόρμες).

Η εκπαίδευση είναι ένας οργανωμένος θεσμός με δομές, ρόλους και σκοπούς, που λειτουργεί με βάση κανόνες και διαδικασίες. Σύμφωνα με την κοινωνιολογική θεώρηση του Parsons:

Διαθέτει δομή (βαθμίδες, αναλυτικά προγράμματα, κανονισμούς).

Περιλαμβάνει ρόλους (μαθητές, εκπαιδευτικούς, διοίκηση).

Επιτελεί λειτουργίες όπως η κοινωνικοποίηση, η μετάδοση γνώσεων και η επιλογή επαγγελματικών διαδρομών.

Αλληλεπιδρά με άλλα κοινωνικά συστήματα (οικογένεια, αγορά εργασίας, κράτος).

Συμπέρασμα

Οι βαθμίδες της εκπαίδευσης δεν είναι μόνο μια αντανάκλαση της κοινωνίας, αλλά και ένα αυτόνομο κοινωνικό **σύστημα** που συμβάλλει στη διαμόρφωση της κοινωνίας. Οι δύο οπτικές αλληλοσυμπληρώνονται, καθώς η εκπαίδευση δεν λειτουργεί ανεξάρτητα από τις κοινωνικές επιρροές, αλλά ταυτόχρονα διαμορφώνει και εξελίσσει την κοινωνία μέσω της διαμόρφωσης πολιτών, αξιών και γνώσεων.

Καρανικόλα: Το σχολείο αποτελεί βέβαια μια μικρογραφία της κοινωνίας. Είναι μια μικρότερη κοιτίδα – μονάδα της τοπικής κοινωνίας στην οποία εντάσσεται η εν λόγω σχολική μονάδα. Το σχολείο όμως δεν καλείται να αναπαράγει αυστηρά μόνο τα πρότυπα και τα στερεότυπα της ευρύτερης, της κυρίαρχης ή της τοπικής κοινωνίας στην οποία εντάσσεται και υπάρχει. Τα σχολεία θεωρούνται ως κοινωνικά συστήματα γιατί διέπονται από μια δυναμική αλληλεξάρτηση και αλληλεπίδραση. Εφαρμόζουν συγκεκριμένο βηματισμό για την ολοκλήρωση των στόχων τους (οι στόχοι μπορεί να διαφοροποιούνται από εποχή σε εποχή και από πλαίσιο σε πλαίσιο) και βασίζονται

στα άτομα – μέλη τους. Άρα λοιπόν το τι φέρουν αυτά τα άτομα – μέλη επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την αλληλεξάρτηση και αλληλεπίδραση. Βέβαια εδώ μπαίνει και η διάσταση της εκπαιδευτικής ηγεσίας. Επιπλέον, τα σχολεία αποτελούν συστατικά στοιχεία μιας ορισμένης ιεράρχησης (ιδιογραφική διάσταση, με την έννοια ότι οι άνθρωποι δεν είναι απλοί εκτελεστές και ηθοποιοί ρόλων, αλλά έχουν ξεχωριστές προσωπικότητες, με τις δικές τους ιδιαιτερότητες και τις δικές τους ανάγκες). Επίσης, οι σχολικές μονάδες λειτουργούν βάση συγκεκριμένων νόμων – επιταγών. Έχουν το δικό τους αξιολογικό σύστημα (ανταμοίβουν – επιβάλλουν κυρώσεις). Ενώ η έννοια της αξιολόγησης μας τρομάζει, οι μαθητές αξιολογούνται πάντα, ανέκαθεν. Τέλος, το σχολείο ως κοινωνικό σύστημα διαμορφώνει κοινωνικές συμπεριφορές. Άρα θεωρούμε ότι το σχολείο δε δημιουργεί – αναπαράγει την υπάρχουσα κοινωνική δομή (Weber) αλλά έχει ως στόχο τον μετασχηματισμό της σε κάτι καλύτερο. Το σχολείο ως κοινωνικό σύστημα διαμορφώνει κοινωνικές συμπεριφορές (νόρμες).